

VIZANTEME KOSTE BOGDANOVIĆA

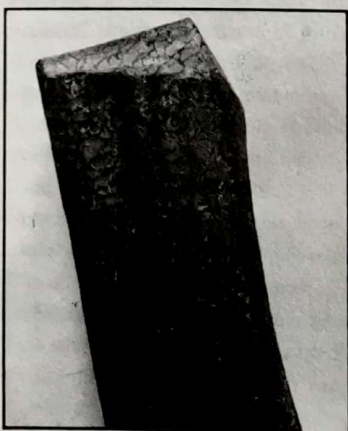
Beograd, Salon Muzeja
savremene umetnosti

U toku jeseni (oktobar—novembar 1992. godine) u Salonu Muzeja savremene umetnosti u Beogradu održana je izložba skulptura-reljefa Koste Bogdanovića pod nazivom "Vizanteme". Tom prilikom, u veoma pročišćenoj postavci (autori, kustosi, Jovan Despotović i Predrag Caranović) prikazani su radovi nastali u poslednjih pet godina, izvedeni u drvetu, čeliku i terakoti. Repertoar oblika skulturalnog mišljenja kreće se od crteža na tankim drvenim pločama, slika-reljefa na metalu, keramičkih ikona do pune plastike drvenih torzoida i monumentalnijih totemskih skulptura u drvetu.

Iz ciklusa "Svet kovanja" prikazano je nekoliko manjih čeličnih komada ("pune mase") koje konzistentnošću svog materijala deluju komplementarno sa "zidnim komadima" na izložbi. Različitost materijala i oblikovnog statusa ekspozata usaglašena je hromatskim sazvučjem koje sve objedinjava u ambijentalnu celinu, ostvarujući atmosferu svečane tišine, čak sakralnosti prostora galerije. Prirodna boja materijala i prirodna patina uz plavu, belu i zlatnu čini taj koloristički opseg koji priziva obojenost vizantijskog freskoansambla i svojom simbolikom sugerše naziv izložbe — Vizanteme. S druge strane, šira simbolička vrednost ovih boja plave, bele, zlatne, zemljane i metalne objavljuje prisutnost alhemije kojom se materija prima transmutacijom, uz pomoć pra-elemenata Vatre, Vode, Zemlje i Vazduha, prevodi u zlato. To je metafora obreda Zanata. Bogdanovićevo značenjsko čitanje materijala je totalno. U formulaciji svakog skulptorskog oblika autor se služi poznavanjem fizičkih svojstava materijala i njegovih kulturnih konotacija. Ako pogledamo skulpture od čelika, lako ćemo prepoznati autorov odnos prema elementarnosti materijala za čiju obradu ne postoji skulptorska tradicija (kao recimo za bronzu). Čvrst i neproziran čelik ne otkriva svoju unutarnju strukturu, stvoren da deluje samo svojom formom, zatvoren u svojoj čvrstini ipak deluje i

svojom spoljnom, odnegovanom površinom. Čini se da iz tih iskustava sa čelikom, sa skulpturom "pune mase" Bogdanović kreće ka radu na dejstvu težine skulpture, što je jedna od dominantni ove izložbe. Fizička adresa ovih skulptura je zid galerije, a mentalna poimovni prostor između spomenika i ukrasa. Skulptura koja visi na zidu plasira gledaocu još nekoliko svojih vizura. Njena podignutost od tla, opiranje njene dobro odmerene mase zemljinoj teži proširuje polje dejstva skulpture i na njen prostorni zavičaj-tlo (pod galerije). Ovu tenziju olakšava pikturalnost same skulpture. Nanošenjem najčešće plave boje u više slojeva, u tragove paljenja brusilicom u drvetu, postignuto je snažno zračenje boje iznutra, iz tkiva drveta iz dubine tela. Plava boja svojim metafizičkim kvalitetom dematerijalizuje fizikus koji je nosilac takvog obojenja i rastvara ga po okolini proširujući dejstvo skulpture na zidno platno na kome je fiksiran. Na svojim torzoidima, Bogdanović prirodnim krivim linijama fragmentata stabla suprotstavlja nekoliko zaseka, facetiranih površina koje pružaju pogled u samo srce drveta a samu masu torzioda oslobađa težine tim različitim rasterima prolaza brusilice i poteza četke. Količina materijala i kontrolom njenog dejstva, usaglašavanjem mase i težine sa kvalitetom pikturalnog je u stvari rasporava o ambivalentnosti vizuelnog. Odnos Koste Bogdanovića prema materijalu kao intenzitetu u "bojsovskom" smislu daje ovoj izložbi mnogo širi smisao nego što su Vizanteme ili Vizantoteme. ▼

Bojana Burić

K. BOGDANOVIĆ, RELJEF I (TALPA), 1987